

В. О. Танькут, І. В. Голубєва, М. Д. Рикун

Патології хребта та суглобів Інститут імені М. Ситенка НАМНУ

ПАТОЛОГІЇ ХРЕБТА ТА СУГЛОБІВ Інститут імені М. Ситенка НАМНУ

Заснований 1907 у Харкові як Медико-механічний інститут; 1920 перейменований у 1-й державний Український медико-механічний інститут та підпорядкований Народному комісаріату охорони здоров'я; від 1925 — Український клінічний інститут ортопедії та травматології. 1940 присвоєно ім'я *М. Ситенка* (директор 1926—40). У 1941 Інститут реорганізовано в евакошпиталь № 3348 і передислоковано до м. Новосибірськ (РФ). 1943 повернено до Харкова, відтоді мав назву Український НДІ ортопедії та травматології; від 1965 — Харківський інститут протезування, ортопедії і травматології, від 1974 — Харківський інститут ортопедії та травматології (відділ протезування і протезобудування передано Українському центральному НДІ експертизи працездатності та організації праці інвалідів). 2000 увійшов до структури НАМНУ та отримав сучасну назву. В Інституті — 15 наукових (відділи патології суглобів, патології хребта та суглобів дитячого віку, інструментальної та малоінвазивної хірургії хребта, захворювань та пошкоджень хребта, травматології опорно-рухової системи, кісткової онкології, анестезіології та інтенсивної терапії, консервативного лікування та клінічних випробувань, лабораторної діагностики та імунології, трансплантології та експериментального моделювання з експериментально-біологічною клінікою, функціональної діагностики і патофізіології, науково-медичної інформації, лабораторії морфології сполучної тканини, біомеханіки, ортезування та біоматеріалів) та 13 клінічних (відділення ортопедичної артрології та ендопротезування, дитячої ортопедії, вертебрології, невідкладної травматології та відновної хірургії, анестезіології та інтенсивної терапії, екстреної травматологічної допомоги, фізіотерапії, трансплантології системи опори та руху, переливання крові, відновного лікування, рентгенвідділення, лабораторія клінічної діагностики, консультативно-діагностичне відділення) підрозділів. В останні роки розпочало діяльність відділення бойової травми, основне завдання якого —

надання допомоги особам з вогнепальними пошкодженнями опорно-рухової системи. В Інституті працюють понад 500 наукових співробітників, з них 22 доктори, 50 кандидатів наук, 7 професорів, 4 заслужених діячі науки і техніки, 2 лауреати Державної премії України у галузі науки і техніки. Серед відомих учених — [М. Андрусон](#), [Б. Бабич](#), [Л. Горидова](#), [Г. Ґрунтовський](#), [К. Єленевський](#), [Ю. Колонтай](#), [О. Корж](#), [О. Котов](#), [М. Куліш](#), [Є. Лисицький](#), [В. Маколінець](#), [В. Маркс](#), [О. Недригайлова](#), [Л. Ніколаєв](#), [М. Новаченко](#), [Є. Панков](#), [О. Продан](#), [Т. Ревенко](#), [О. Скоблін](#), [Р. Талишинський](#), [В. Трубніков](#), [В. Філіпенко](#), [В. Чаклін](#), [Б. Шкуров](#), [Д. Яременко](#).

Основними напрямками наукової діяльності є експериментально-теоретичні дослідження з проблем лікування патологій хребта, ортопедичної артрології й ендопротезування, ортопедичної онкології, травматології хребта та суглобів. Науковці Інституту розвивають нові перспективні технології оперативного і консервативного лікування хворих з патологіями хребта, зокрема застосування так званих динамічних фіксаторів, способи черезшкірної денервації дуговідросткових суглобів при спондилоартрозі, малоінвазивного хірургічного лікування хворих на остеохондроз, з компресійними переломами хребців при остеопорозі; вивчають питання використання клітинної терапії, трансплантації аутологічних клітин ушкодженого міжхребцевого диска, причини та процес розвитку транзиторного поперекового болю, вплив паравертебральних м'язів на результати спондилодезу. Співробітниками розроблено імплантати з гідроксилapatитної та корундової кераміки для заміщення дефектів уражених хребців і кісток, систему корекції деформації скелета у дітей та дорослих; сконструйовано і впроваджено у медичну практику корсет для лікування сколіозу, полісегментарні конструкції для фіксації хребта у дітей, які «зростають» разом із пацієнтом; обґрунтовано модульні системи ендопротезів для лікування злоякісних кісткових пухлин. В Інституті проводять реконструктивно-відновні операції при тяжких наслідках травм і захворюваннях таза, ендопротезування сучасними конструкціями ендопротезів кульшового, колінного, плечового і ліктьового суглобів. Від 1927 видає журнал [«Ортопедія, травматологія та протезування»](#). Директори: [К. Веґнер](#) (1907–26), [М. Корж](#) (1996-2023), від 2023 – [С. Бондаренко](#) в. о. директора.

Бібліографічний опис:

Патології хребта та суглобів Інститут імені М. Ситенка НАМНУ / В. О. Танькут, І. В. Голубєва, М. Д. Рикун // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-879235>

